

3.5 Kam dál?

Kam po 8. třídě? Všeobecně vzdělávací školou (obdobou dřívějšího a pozdějšího gymnázia) byla 9. až 11. třída *jedenáctileté střední školy*. Normální tehdy bylo povinnou školní docházku končit 8. třídou ve 14 letech a maturovat na konci 11. třídy v 17 letech. Nad smyslem a úrovní těchto jedenáctiletých panovaly tehdy oprávněné rozpaky, a tak "osmáci", kteří nebyli už ve svém útlém věku rozhodnutí pro vysokou školu (zejména univerzitního směru), dávali přednost čtyřletým středním odborným školám, především průmyslovkám (SPŠ - střední průmyslové školy), které nakonec také sloužily jako dobrá příprava pro vysokoškolské studium. Uvažoval jsem o SPŠ jaderné techniky, později však jsem začal svou vysokoškolskou budoucnost vidět v Matfyzu, a tak jsem na přihlášku uvedl na prvním místě jedenáctiletku a na druhém jadernou průmyslovku. Ke všem přihláškám se vyjadřovala škola, a do jejího vyjádření se promítaly postoje různých uličních výborů, rodičovského sdružení a kdoví jakých komunistických buněk. A tak rodičům přišlo poštou suché sdělení, že jsem nebyl doporučen ke studiu na *výběrové škole*, přičemž důvody rozhodnutí jim mohou být sděleny ústně¹. Po celou dobu školní docházky jsem kromě hudební, tělesné a výtvarné výchovy měl na vysvědčení jen jedničky; u zmíněných "výchov" to bývala dvojka (aby příliš nekazila vysvědčení), v 1. čtvrtletí v 8. třídě jsem měl z výtvarné výchovy trojku - vyučující ředitel František Moravec mi to vysvědčení zkazit chtěl (dal mi ovšem, co jsem zasloužil).

V té době byl docela zájem o elitní učňovské obory. Jedna spolužačka se kvůli prospěchu nedostala do strašnické Tesly na "frekvenční mechaniku", a tak šla na jedenáctiletku. U mne by býval asi nebyl problém se tomuto řemeslu jít učit, ostré "kádrování" se tehdy týkalo především škol. Konec konců, bylo mi vytýkáno, že nemám dělnický původ. Rodiče ovšem nebyli s to přijmout, že bych neměl po základní škole pokračovat ve studiu na škole střední, a tak psali různá odvolání, mezi tím se v lepších učebních oborech místa obsadila, a tak nakonec jsme doma s úlevou přijali možnost jít do učení do karlínské Tesly, když nějaký přijatý učeň se na odvolání dostal do školy. Byl bych býval rád se učil nějakému slaboproudému oboru (nabízel se obor

¹ Rodiče si nechali důvody mého nedoporučení do školy sdělit. Byly v podstatě tři: 1) Náboženské zaměření rodiny; 2) Teta ilegálně odešla na západ; 3) Bratr Jarda r. 1956 podpořil maďarskou "kontrarevoluci" - shodou okolností v době, kdy v Maďarsku vrcholil občanský odpor proti komunistické diktatuře se v Jardově 3. třídě popraly dvě skupiny kluků, přičemž (samozřejmě zas bez politického pozadí, vždyť to byli 9letí kluci) v jedné byli pionýři, v druhé, kde byl i Jarda, nepionýři). Oficiálně se tvrdilo, že nemaje dělnický původ se musím s dělnickou třídou sblížit, a tedy se vyučit řemeslu.

opravář televizorů), zde však šlo o černé řemeslo - nástrojařinu, a bylo to spojeno s dvouletým pobytem v internátě ve Vlašimi; Tesla Karlín měla s vlašimskými Blanickými strojírnami smlouvu o přípravě učňů - nástrojařů, frézařů a soustružníků. Problém kam jít po základní škole tím byl vyřešen, nebyla to sice škola, ale neskončil jsem ani jako pomocný dělník.

A tak jsem na začátku září nastoupil do vlašimského internátu, strohé dvouposchodové budovy bez sebemenšího architektonického vtipu ve Velíšské ulici v těsné blízkosti zámeckého parku, od nějž byl oddělen zdí s brankou, již se dalo procházet, a tak cestu do školy si zpříjemňovat několika málo sty metry parkem. Ale to už patří do další kapitoly.

Poznámka. Můj zájem o matematiku byl skutečně velký, a tak orientace na jedenáctiletku s výhledem na studium na Matfyzu byla přirozená. Hodně za něj vděčím panu učiteli Srpovi, ale i Vláďovi Peckovi a jeho staršímu bratru Járovi. Pavel Linhart mi jednou nabídl knihu E. Coleruse "Od násobilky k integrálu", kterou jsem od něho získal výměnou za jednu knihu z junáckého prostředí, k níž jsem ještě přidal 12 Kčs (to nebylo málo). Když jsem končil základní školu, měl jsem už ponětí o základech infinitesimálního počtu včetně počítání nejjednodušších integrálů

Praha, září 2017